

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Vabilo na naročbo.

S 1. februarjem se „Slov. Narod“ lehko na novo naročuje in velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za mesec februar . . . 1 gld. 10 kr.

Za četrt leta . . . 3 „ 30 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za mesec februar . . . 1 gld. 40 kr.

Za četrt leta . . . 4 „ — „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejemati „ 3 „ —

Novi naročniki dobodo brezplačno začetek romana „Tatenbah“, kolikor ga je bilo v „Slov. Narodu“ meseca januarja tiskanega.

Administracija „Slov. Naroda“.

Zmaga pravice.

Že v dvanajstem stoletju je filosof Maimonid, kateri je bil ob enem vrl učitelj prava, zagovarjal to, da je sveta dolžnost osobno poganjati se za svoje pravo. Tej dolžnosti se ne sme nihče odtegniti; kajti ne le vrednost ali nevrednost reči, za katero se bojujemo, ampak idealni namen, zmaga pravice naj daje vsakemu, ako se mu tudi najmanjša krivda pripeti, pogum, boriti se stanovitno. Nemški učenjak Jhering je to misel v svoji

pomenljivi knjigi: „borba za pravo“ bistroumno izrekel. Vse ugovore, ki jih je pisatelj do sedaj o svoji knjigi slišal, odbija on z besedami, da on prepri in nemir kot take nikoli nij zagovarjal, nego da je natančno in določno pogoje navedel, koji so neogibno potrebni, da more osoba porok biti in držati se svojega prava kot dejanja osobnega samovzdrževanja.

Borba za pravo je dolžnost pooblaščenca samemu sebi. Vzdrževanje lastnega bitja je najviši zakon vesoljnega živčnega stvarjenja; v nagibu samovzdrževanja kaže se v vsaki stvari. Človek pa ne živi samo fizično, njegovo bitje ima tudi višji, duševni pomen in njegov namen je — pravo. Brez tega se človek poživini, kakor so tudi pri Rimljanih gledé abstraktnega prava sužnji bili enaki živini. Popuščanje prava je torej moralni samomor. Nemšk pisatelj pravi: „Bolje biti pes, ako me hočejo z nogami teptati, kakor človek!“ Kdor trpi, da drugi pravo, ki mu gre, zaničujejo, in se ne ustavlja z vsemi postavnimi sredki, ta dela moment brezpravja v svojem življenju in k temu ne sme nihče sam pripomoči.

Jhering ne taji, da so poravnave v nekaterih rečeh pravo sredstvo v reševanju prepira. On zameta le to, ako brez vsega truda popuščamo prizadobljeno pravo, dar, ki se prinaša le „ljubemu miru“ samo zarad ugodnega miru. Ne zmoti ga o njegovih nazorih nakupičenje procesov, vsaj je vedno bolje,

„da pravo triumfira, naj nam tudi nanese kak proces, kakor pa da se proces ali borba opusti, in krivica zmaga.“ Da bi nam to trjenje prav živo dokazal, daje nam Jhering naslednji primer. Da se bolna noga ali roka odreže, je gotovo toliko prijetno, kakor borba ali proces; kjer je pa potreba, je vendar le bolje, kakor bolezen ali smrt. Ako se njemu pomnoženje procesov očita, je to ravno toliko, ko bi denašnji kirurgiji zdatne amputacije oponašati hoteli. Oboje, amputacije in procesi so sredstva, doseči namen. Kjer so potrebni, je vedno bolje, podvreči se jim, kakor pa v strahu ali neugodnosti svoje življenje, svoje pravo prodati.

Ozrimo se na marsikateri žalostni stan prejšnjih in tudi sedanjih časov in ostro preglejmo samovoljo, ki se tu pa tam še tako pogosto napihuje in pritrdili bodemo ravno temu, kar trdi Jhering, namreč, da je neustrašeno, junaško poganjanje za lastno pravo naj bolja in naj gotovejša garancija proti samovoljstvu.

V javnem in privatnem življenju naj ne odstopi nihče ni se stopinje od svojega prava, in ta energični boj za pravo, ta borba na življenje in smrt, bode kmalu krivične dogodke pomanjšala, in neogibni nasledki bodo, da bodo uzroki procesov, prepiri ne da bi naraščali, le pojemali in zmanjšali se.

Gani se, kogarkoli pravo se krati, bodi si za-se, ali za občno, ali kot zastopnik v družtvih, v katere ga pošiljajo k določenim

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviran historičen roman iz slovenske zgodovine.

(17. nadaljevanje.)

Štirinajsto poglavje.

Bilo je 8. marca meseca 1670.

Tatenbah je bil v Mariboru in je stanoval v svoji hiši, katere ime se je z nemškim priimkom do denašnjega dne ohranilo „freihaus“, kasneje lastnina Lanthierjeva.

Mariborsko mesto je bilo tedaj pač za tri četrtine manjše nego denes.

Ali vendar je bilo v črtežu Tatenbahovem polastiti se tudi tega mesta. Ker je vedel, da so mariborski meščani boječe duše, katere vlada tisti, ki ima le malo oblasti, kopo oboroženih ljudij, nij se baš mnogo brugal za mariborsko prebivalstvo.

Pridobil je bil na svojo stran najvplivnejšega meščana, necega Bernarda Pavmgartnerja. Temu je zaupal vse, in ta mu je bil vso pomoč obljubil, to se ve, ne toliko iz domoljubja, kateremu je mariborski mestni filister nepristopen, temuč ker se je po eni strani mogočnega Tatenbaha bal, po drugi pa je pričakoval iz gotove izvršitve celega

črteža dober dobiček. Prebivalstvo mariborskega mesta je bilo tačas izključljivo slovensko. Pavmgartner sam je bil sicer naseljenec, a udomačen. Ker je bil kot bogataš prvi mestni svetovalec in poleg tega v šolah izobražen človek, razumljivo je, da ga je Tatenbah za svojega zaupnika izbral.

Ob tem času je vladal že med celim slovensko-štajerskim prebivalstvom nenavaden duh. Narod nij vedel, kaj ima priti; a kakor se pred viharjem čuti težak zrak, tako je bilo tudi te dni čutiti, da se velike reči pričakujejo, da si ljudje nijso mogli vedeti kaj pride.

V Tatenbahovi hiši v Mariboru se je skrivaj svinec v krogle rezal in sekal, speljavalo se je skupaj orožje, strelivo itd. Vse to se je godilo skrivaj, vendar pred vsemi ljudmi nij moglo skrito ostati. Temne in zamolkle govorice so se širile med ljudmi, a po večjem je bilo vse Tatenbahu ugodno, ker nezadovoljnost je bila velika, sosebno cesarskih oblasti mestjani in ljudstvo nijso mogli prenašati. Med prvimi, katere so sovražili, bil je mogočni mestni pisar Jakob Koder v Mariboru.

V zadnjih dnevih so se pak posebno tri reči prigodile, ki so ne samo po vsem dol-

njem Štajerskem velik nemir vzbudile, temuč tudi one može zmešale, ki so prav slutili, kaj se godi in pripravlja.

Zrinjskega vojaki, posebno jezdeci so bili namreč na naglem iz Čakturna prodrli v slovensko Štajersko in se razsuli povsod, ogledovaje in opazovaje. Kjer jim se nij nihče ustavljal, tam so bili prijatelji z ljudmi, a kjer so bran našli, tam so se hrvatski vojniki v slovenski zemlji obnašali kot sovražniki.

V Svetinjah in v Mali Nedelji so se jim domačini postavili na pot. Začel se je bil boj, hrvatska vojska Zrinjskega je neusmiljeno vrgla ob tla od nemških graščakov vojene nerazumne Slovence, in Mala Nedelja je izgubila mnogo ljudi in blaga, in med nevednim nepodučenim ljudstvom se je širil strah.

A ne samo to. Dne 7. marca so prodrli isti vojniški jezdeci Zrinjskega tudi v celjski okraj in so požgali sv. Florjan pri Šetaljah in še nekatere druge kraje, ako so se jim ustavljali.

Vse te strašne dogodbe so se izvedele v Maribor. In izvedel jih je tudi meščan Pavmgartner. Zato je takoj tekkel k Tatenbahu.

(Dalje prib.)

namenom. S temi nazori bo marsikatera opozicija kot pravična borba se smatrati morala, kajti končno je vsaka taka borba vendar le — zmaga prava. Vsaj v pravni državi bi moralo to biti.

Vse ta razmatranja nas o enem podučje, namreč: mi imamo notranjo, naravno; etično **dolžnost** boriti se za pravice slovenskega naroda, ne vprašaje kedar in kak bo konec, ter ali ga bomo mi doživeli.

V Ljubljani, 30. januarja.

— Ljubljanski škof g. Vidmar je, kakor čujemo, že 20. t. m. škofijskemu kapiteljnu pismo pisal, v katerem daje tej duhovski korporaciji strog in odločen nalog, naj precej dela priprave da se njegov namestnik dobi, da bode on čem prej bolje odvezan svojih dolžnosti. S tem korakom je g. Vidmar odločno položil svoje škofovanje in je torej dolgega premišljevanja in oprezovanja od njegove strani konec. — Pismo je baje tudi iz drugih vzrokov jako zanimivo, a ker se samo ob sebi razume, da ga ne moremo mi v roke dobiti, tudi nečemo po govorici na riziko iz njega citirati.

— O nemškutarečem uradovanju slovenskih advokatov in notarjev, katero smo mi v svojem listu, te stvari poboljšati hoteli, grajali, roga in posmehuje se „N. Fr. Pr.“ od vtorka. V srce mora boleti vsakega narodnjaka videčega da imajo protivniki prav. Kedar bo vendar boljše!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V poslednji seji **državnega** zbora so bili samo malo važni predmeti na dnevnem redu. Ministerstvo je predložilo postavo o prodaji nepremakljivega državnega imetka. Po gospodarjenju naših finančnih ministrov od Bruk-a do „poštenjaka“ Brestl-na, je stoprtobica državnega imetka ostala, da se skoro ne plača trud posebne postav. Dalje terja ministerstvo dodatek k privoljenemu kreditu za leto 1873; od takih dodatkov smo vajeni vsako leto slišati. Končno se predlagajo še nekatere manjše postav. Sklep računa za l. 1871 se brez debate dovoljuje. Cela seja je bila dolgočasna. Prihodnja seja je na petek 31. januarja razpisana in tudi še ne bo prinesla od ustavovercev toliko zaželene volilne reforme.

V **gospodski** zbornici se je prav živahno debatiralo o osnovi vseučilišnih oblasti. Za Rauscher-jem sta govorila Rokitansky, Lichtenfels in poročevalec Miklošič proti nasvetu Raucher-ja. Tudi Stremayr je poprijel besedo ter dokazoval, da se po novi osnovi ne stvarjajo druge oblike, ampak samo že obstoječe preustroje po terjatvah novega časa. Vsa postava se potem v drugem in tretjem branji sprejme.

Glede **volilne reforme** so ministri ustavoverne poslance v poslednji seji — seveda entre nous — tolažili, da jo bodo že denes predložili. Bodemo videli. S predlogom samim pa še nij vse storjeno, in ko bi tudi državni zbor sprejel postavo, nad čem nij dvomiti, ostane še krona, in do sankcije cesarjeve je še daljna pot. Poljska delegacija se dozda še drži svojega sklepa, da z ministerstvom ne stopi v nobene dogovore na podlagi direktnih volitev.

Na **Češkem** vlada pridno konfiskuje liste, in zadene ta osoda zdaj „Politiko“, pa zopet „Narodni Listy“, še celo „Posel z Prahy“ itd. Vse v liberalni čri na slavo in čast Auerspergom. Koller razumeva svojo nalogo in gotovo samo to obžaluje, da ne sme obsojevati na vislice vso to trdoglavno opozi-

cijo. Med tem pa se pokriva peticija z neštevilnimi podpisi in se oglašajo občine za občino, mesto za mestom. Tudi na Moravskem je že več ko 200 občin peticiji pristopilo.

Pri velikem **ogerskem minister-skem** svetu v Pešti 26. januarja je bil sam cesar nazoč. Posvetovalo se je, kaj se ima storiti s skupilnimi svotami za graničarske gozde. Magjarski listi poročajo, da se je sklenilo, vse te svote rabiti v prid vojaške granice, zlasti za ustanovljenje novih šol. Ministerstvo hoče s tem jemati povode onim ultra-narodnjakom, kateri hoté tudi granico podkuriti in tamošnje ljudstvo podšuntati. Veselilo nas bode slišati, da Magjari po očetovsko skrbje za naše jugo-slovanske brate v granici, ako tudi tega ne store iz ljubezni do njih, ampak samo iz protivstva proti narodni stranki na Hrvatskem.

Vnanje države.

Ker je vojvoda **Gramont** prijavil, da so listine, na koje se je sklicaval, v ministerstvu vnanjih zadev, so jih iskali ondi, toda zastoj. Vlada bode vsled tega strogo postopala proti nekterim prejšnjim bonapartovskim ministrom, ker so si prilastili še mnogo družih važnih listin. Odbor trideseterih se še nij mogel odločiti, bi li pustil Thiersa v zborovanju govoriti ali ne. Sedaj se posvetuje o napravi druge zbornice, katera se bo pa še le po razidu sedanje narodne skupščine sešla. Odbor trideseterih se bode združil sedaj z odborom za preuredbo volilne postav da bode novi volilni red izdelal. Ali če pojde tako polzevo naprej, kakor do sedaj, ne vemo, kedar bode gotov.

Thiers bode, kakor se „Times“ poroča iz Pariza, denes kupčijsko pogodbo z Angleško podpisal. Bonapartovci so se baje res razcepili na dve, ker se znani princ Napoleon in Eugenija ne moreta zediniti. Princ je neki rekel, da je zadnji bonapartovski manifest zanj nedostaten.

V **pruski** zbornici poslancev je 25. t. m. govoril knez Bismark. Rekel je mej drugim, da hoče podpirati novo ministerstvo. Če bode res, se bo videlo, ali bivši ministri nima jo navade, da bi podpirali svoje naslednike. Sicer pa je tudi v novem cesarstvu mnogo gujilega. Ne le, da se korupcija širi, ker vsakdo misli, da mora tudi on deležen biti francoskih milijard, se tudi še ne ve, kako bode ljudstvo prenašalo velikanska vojna bremena. Že sedaj iznaša vojni budget do 200 milijonov tolarjev na leto! Pri tem trpe kupčija in poljedelstvo. Južne Nemce je vsled tega njih zveza s Prusi že začela peči. Radi bi se je zopet znebili, a sedaj je prepozno. Na bavarskem dvoru je vse poparjeno, kralj se je podal sredi zime na svoje poletno stanovišče „Lindenhof“, ki stoji visoko v hribih. Enako je tudi v Virtembergu.

Na **Španskem** je zopet enkrat general Gonzales popolnem razgnal uporniško četo pod poveljništvom župnika Santacruz; pa upor na enem kraju ukroten, se na drugi strani na novo vplamti. Sploh Špansko ne more priti do mirnega razvitka, kakor tudi naša Avstrija ne.

V **Rimu** je po kraljevem ukazu 16 samostanov zaprtih, kakor ukaz pravi, iz javnih ozirov. Premoženje pa se je zapisalo v veliko knjigo državnih dolgov.

Dopisi.

Iz Gorice 29. jan. [Izv. dop.] Preveč imam gradiva in ne vem kje bi začel. Novičin dopisnik, čitalnični predsednik, „Glas“, č. g. Marka iz Renč, vse kar je starega, diši ali hoče dišati po starem, je zgrabilo za orožje in maha neusmiljeno po nas ubogih „mladih“, kateri se ve da neizvedeni, si ne moremo tako naglo pomagati, da bi se obranili razdraženih sršenov. — Ko smo se dogovorili, kako bi zdatno pobili tega in onega in vsem skupaj eno prav gorko pod-

nos zakadili, odpre se po naključbi kolegu naravoslovcu učena knjiga prav na tistem mestu, kjer govori o sršenih, njihovem življenju in njihovih navadah. „Sršeni so zelo hude in lahko razdražljive muhe, kadar rojijo so naj bolj nevarni, a pri vsem tem se jih nij bati, ker se le takrat vname v njih prava „korajža“, kadar se jih bojimo, branimo in pred njimi bežimo.“ Te besede so nam bile prst božji, kazajoč kako naj v sedajnih naših razmerah postopamo.

Da stari sršeni ravno zdaj v Gorici in na Goriškem rojijo, kakor menda nikdar poprej, to sem že v zadnjem dopisu poročal, ovadil sem celo skrito matico, katera je roj izbudila; da je roj srdit, to spričuje zadnji „Glas“, kateri šumi in brenči in cvrči in tisoč strupenih žrel steza proti Soči, društvu in listu in posebno proti društvenemu odboru. Č. g. Marka dosedajni zvesti Sočan, marljiv odbornik in mnogočestiti podpredsednik postavil se je v avantgardo sršenov ter razvija prav blagodušno, če ne družega, vsaj lepo kolegijalnost nasproti svojim dosedajnim soodbornikom. Od kod ta nagli prevrat? sam Bog ve in morda mirenski gosp. sosed!

Da se tedaj sršenov najlože obranimo, sklenili smo prav po modroslovčevi knjigi, nič se ne bati, mirni biti in nikakor ne bežati. Kadar se roj poleže in se utolaženi sršeni zopet poskrijejo v svoje štrhole in votline, — že vemo, kaj nam bo potem storiti! —

Nadejali smo se, da se bode razpor v goriški čitalnici poravnal, a do zdaj se še nij. Odbor cepi lasé v dotičnih dogovorih in baranta prav po židovsko sé zastopniki mlade stranke, katera, dasiravno obsega vse moči za besede, predavanja in plese, je že toliko koncesij naredila, da se ne bo mogla z efemernim mirom jako ponašati, če ga tudi na podlagi dosedanjih koncesij sklene, kajti stalna sprava je nemogoča, ako se ne sklene na edino zdravi podlagi enakopravnosti. Dva odbora — to je redni in potem veselični, (tak, kakoršen se snuje s polno oblastjo glede veselice v mejah proračuna) si bosta zaradi kompetenčnih navskrižnosti gotovo pogostoma v laseh, dokler se poravnava, zidana na peščena tla, maločastno za obe stranki ne razsuje. Škoda, zares velika škoda, da se je tako brez potrebe zanesel prepir v našo do sedaj vselej mirno in neutralno društvo, in to ravno letos, ko je toliko lepih močij zbranih! Kako bi se lahko naše veselice in predavanja odlikovale mimo onih vseh drugih tukajšnjih društev!

Jutri bomo Sočani zborovali; — s protestom zoper volilno reformo se hočemo tudi goriški Slovenci odločno pridružiti kranjskim. Ta protest bode veljal tudi državnemu poslancu „a tout prix“ Črnetu, kateri je te dni v „Wanderer-ju“ izjavil, da hoče sé svojim postopanjem zmagati in osramotiti tukajšnje prenapeteže. Glejte ga no, kako je mož mogočen postal! Ko vsi slovenski listi od pobožne „Danice“ do brezverne „Soče“ odobrujejo postopanje drugih slovenskih poslancev, kateri se nečejo udeležiti državnega zborovanja, ko se razžaljeni in razdraženi čuti celega slov. naroda s vsemi silami upirajo jarmu volilne reforme, v katerega bi radi vklenečili v „Rajh“ škilijoči ustavaki vse avstrijske nemške narode — sedi samo kraški usiljenec mirno v dunajski lesenjači, se ne briga niti za svoje volilce, niti za ves slovenski

narod in njegove najsvetejše pravice, ampak naslanja se na tominsko lažizaupnico, katera mu je pričotala lani na vladnih birgljah na Dunaj, spravlja dan za dnem krvavo zaslužene desetake in se pripravlja na težavno službo „Verwaltungsrata“, kadar bo predilska železnica dovoljena. Srečen, komur je Bog ustvaril slonovo kožo!

Od gorenje Savinske doline 27. jan. [Izv. dop.] (Še nekaj o naših šolah.) V zadnjem času se je začelo o naših šolskih zadevah po gostu v slovenskih časnikih pisati, in po čestokratu so naše šolske zadeve tudi predmet živahnega razgovorenja med našimi domačini postale. — Dovolite tudi meni, ki okoliščine našega okraja natanko poznam, v Vašem štovanem listu svoje in tukajšnjih sonarodnjakov mnenje o tej zadevi izraziti.

Da so šole v našem okraju, odkar so nove šolske postave uvedene, dosta slabeje obiskovane in tudi drugače v slabem stanju, to je prežalostna resnica, a temu niso nikakor ne nove šolske postave uzrok, ampak pripisovati se ima to žalostno stanje samo slabi izpeljavi ovih postav, in malomarnemu postopanju gg. učiteljev, pa tudi okrajnega šolskega sveta in poedinih srenjskih šolskih svetovalecev. Pa naj tudi te svoje besede opravičim.

V ljubenskem trgu nemamo od tekočega šolskega leta sem nikakoršne šole, ker nobenega učitelja nimajo, da bi podučeval; v rečiškem trgu je poprejšnji učitelj v pokoj dejan in ima samo nalogo tako dolgo podučevati, da bo nov učitelj imenovan. Koliko tako posiljen poduk velja, to naj vsak misleči sam razsodi; do denes še pa o imenovanju novega učitelja nij nič čuti. O uredbi novih šol, katerih je samo za naš okraj 9 reci devet projektiranih, nečem govoriti, do zdaj še o teh šolah nij niti sluha ni duha.

V Mozirji je bil poprej zmirom en učitelj in en podučitelj in naravno tudi celodnevni poduk; zdaj pa je poduk samo poludnevni, ker je samo en učitelj tu in ta podučuje otroke gornjih dveh razredov od 9. do 11. ure predpoldne, majhene otročiče pa od 1. do 3. ure popoldne. Da to za tako veliki trg, kakor je Mozirje, nikakor ne zadoštuje, to je jasno.

Previdel je to tudi mozirski šolski svet, ter že pred tremi leti sklenil, da se ima podučitelj namestiti in tako celodnevni poduk zopet vpeljati. Priskrbeli so si Mozirjani tudi že potrebno šolsko sobo, ter jo lepo uredili, razpisali so tudi podučiteljsko službo in necega jako sposobnega učitelja že tudi za imenovanje okrajnemu šolskemu svetu predložili, pa, glejte! Mozirjani tako potrebne podučitelja niso dobili, ker niso deželni šolski svet za dovoljenje, podučiteljevo službo razpisati prosili, pa Mozirjani tudi nimajo upanja, tako brzo sposobnega podučitelja dobiti, ker ta, komur so službo namenili, je prošnjo nazaj vzel in že neko drugo učiteljsko službo nastopil.

V Mozirji bi pa itak razen dveh učiteljev še najmanj ena učiteljica jako potrebna bila, ker tu je 230 otrok vsolanih, od katerih pa dozda komaj kacic 100 šolo obiskuje. Da Vam še nekaj več o mozirski šoli povem, naj omenim, da je mozirska tržka občina leta 1868 od države 100 gld. v pripomoček dobila, da si vrt za trsje, sadne

in murbine drevesa pripravi. Trg je to svoto za to porabil, da je vrt poprejšnje podružnice štajerske kmetijske družbe, ki je za povzdigo poljedelstva sploh, posebno pa sadjereje v našem kraju precej veliko storila, za ta namen pripravila in celi vrt, ki čez en oral meri, in v katerem je precej veliko žlahtnih sadnih dreves, mozirskemu učitelju s tem prepustila, da ima učitelj celi hasek od vrta in da naj za to otroke vsaj v sadjereji podučuje. V prvem letu je gosp. učitelj res nekoliko storil in je otroke v cepljenji od mozirskega magistrata nakupljenih divjakov uril; zdaj pa ta poduk čisto miruje, in v katerem stanju je zdaj ta vrt? Da se bogu smili! Bolje je pašniku, v katerem nekaj divjih necepljenih dreves stoji, podoben, kot podučilnemu vrtu, v katerem bi se morali otroci v sadjereji vaditi.

Naj še omenim, da je mozirski trg na predlog poprejšnjega učitelja, zdanjega šolskega ogleda gosp. J., kolorirane table iz podučilne ogledalne metode prof. Hermannna nakupil in v zlatih okvirih v šoli za poduk po stenah naobesiti dal.

Ako zdaj v šolo prideš, ne najdeš nikjer omenjenih tabel, kam so prišle, bog zna! Ali so pa res zdaj čisto nepotrebne postale? Nekaj šolskih prijateljev je mozirski šoli tudi več knjig podarilo, in s tem temelj šolske knjižnice položilo. Kje da so knjige, o tem niti otroci niti starši ne vedo. Baje so pod debelim prahom zakopane in čakajo rešenja.

Iz vsega tega vidite, da slabo šolsko stanje nij novim postavam, ampak nemarnosti istih pripisovati, ki bi se imeli za to brigati. Bog pomoz! k boljšemu!

Na zadnje še nekaj! kaj porečete k sledečemu? Nek rodoljub, ki je pred kratkim neko šolo v našem kraju obiskal, trdi, da se pri njem konjski hlevi večkrat čisteji, kot tu šolske sobe; govorica gre tudi, da neki učitelj kaj neusmiljeno z otroci ravna, da jih koj po glavi z debelo palico tepe, da jim ne dovoli na stran hoditi, če jim je potreba, tako da so ubogi otročiči presiljeni, se onesnažiti, in še več enacih ljubeznjivosti se čuje. — Šolske postave so že dobre, samo izpeljati se morejo prav, in če se to zgodi, bodo naši potomci naj večji korist imeli.

Iz Belgrada, 24. jan. [Izv. dop.] Dobrodejni nasledki ustavnega življenja se pri nas v Srbiji povsod prikazujejo. Tako se na primer v prestolnici Srbstva, v Belgradu društveno življenje veselo razvija. Javna predavanja se drže čisto in na različnih krajih o različnih predmetih: iz narodnega gospodarstva, estetike, narodnega življenja itd. Če tudi vsa ta predavanja niso izvrstna, vendar ima vsako svojo važnost, vsako nosi v društveno telo seme izobraževanja, katero bode plodonosno. Ravno tako se po drugih mestih Srbije množe praktična društva, katera delajo za narodni napredek.

Vprašanje o srbski železnici je staro že 8 let, a še ne rešeno, da si v trgovinskem in političnem obziru toliko važno za Srbijo. Turki namreč vse mogoče ovire delajo. Naši vladni možje in naš narod bi namreč radi, da bi se srbska železnica zidala in zvezala po najkrajšem potu z rumelijsko: proga Belgrad-Aleksinac-Niš. Turki se pa iz političnih uzrokov te linije boje, zato nečejo privoliti in pravijo naj bi se srbska železnica zvezala z rumelijsko na Raški. Ta proga

bi bila za Srbe predraga in trgovsko ter politično nekoristna. Za to se vlada kneza Milana baš zdaj z vso energijo poteguje, vendar enkrat to pitanje za Srbe povoljno rešiti. Oba tukajšna vladna lista „Jedinstvo“ in „Vidovdan“ za tega delj to pitanje razpravljata.

Vsled zadnjih velikih požarov v Belgradu premišljujejo naši mestjani in mestno starišinstvo, kako bi organizirali požarno stražo.

Domače stvari.

— (Vodnikova beseda v ljubljanski čitalnici) s plesalno veselico 2. febr. t. l. ima sledeči program: 1. Ouverture. Igra c. kr. vojaška godba pešpolka Sahsen-Meiningen. 2. Vodniku. Prolog, govori gospod Josip Noli. 3. Knabl. „Ljubezni glas“, tenorsolo z mrmrajočim zborom, poje gosp. Razinger — pevski zbor. 4. Beriot. Koncert za gosli, igra gospica Julija Steinerjeva; spremlja jo na glasoviru gospa Kornelija Šolmajerjeva. 5. Majerbeer. „Prisega“ iz opere „Hugenoti“ pojó gg. Meden, Trdina, Valentinčič in J. Paternoster z zborom; spremlja jih na glasoviru gospa Šolmajerjeva. 6. Mendelssohn a) Benečanska Gondoljerka, Liszt. b) Prediška, oboje igra na glasoviru gospica Melanija Hohnova. 7. Mašek. „Kdo je mar“, veliki zbor s samospevi in s spremljevanjem orkestra vojaške godbe. Samospeve pojeta gg. Meden in Noli. Po besedi bode veliki ples. — Ker po večletni navadi je dohodek te veselice namenjen v podporo muzikalnim potrebščinam čitalničnim, zato je vstopnina brez omejenja roboljubne radodarnosti, odločena takole: Za gosp. ude po 1 gld., za gospé in gospodičine po 50 kr. Pripuščeno je ta večer čestitim udom vpeljati tudi prijateljev svojih ali znancev, ki niso udje; ti pa plačajo brez razločka po 1. gld. vstopnine. Vstopnice se dobivajo pred večerom veselničnim v štacuni gospoda Antona Jentlja v špitalskih ulicah, zvečer 2. februarja pa pri kasi.

Odbor čitalnični.

— (Za 2000 g. l. d. t.) je kupil ljubljanski magistrat na Gorenjskem, da napolni mestne ledenice. Da si nekoliko dni v jutro po malem zmrzuje, vendar letos nij pravega mraza, in tudi prav malo snega je padalo.

— (Slovenski slikar g. J. Franke) potuje iz Italije v orijent, v Afriko, Egipt in potem na Francosko. Spremljuje namreč nekega velikega gospoda kot slikar. Želimo temu svojemu rojaku, da bi se obogaten po izkustvih in študijah srečno nazaj vrnil.

— (Iz Gorice) se nam piše, da vodstvo v „malem semenišči“ v Gorici mladencem ne pusti „Soče“ brati in da „morajo pred „Slovenskim Narodom“ že na pol ure daleč oči zatisniti.“ Quousque tandem — fanatizem!

— (Iz Loškega potoka) se „Novicam“ piše: Preteklo sredo ob 8. uri zvečer nas je silno prestrašil plat zvoná. Gorelo je v Malemlogu, ter pokončal je ogenj komaj par let staro hišo posestnika J. Debeljaka. Kako je ogenj se pričel, menda nihče ne vé prav. Ker pomoči nagle nij bilo, bilo je le kaj malega mogoče rešiti iz hiše; večidel vse pohištvo in obleka, vsa hrana in tudi nekaj denarja je zgorelo. Sreča velika, da nij bilo čisto nič sape, drugače bile bi šle tudi sosedne hiše, ki so s škopo krite in celó blizo pogorišča, pri rokah pa celó

nobene gasilne priprave in vode le malo. Neverjetno, a vendar resnično je, da so bili nekateri tako hudobni, da so vodnjake svoje zaklenili, in ko so se prebile duri, so poskrili goliše za zajemanje vode. Ljudi se je bilo mnogo sešlo in rad bi bil vsak pomagal, da bi bil imel s čem. Tako pa nij drugega ostalo, ko ogenj gledati. Zdaj se bodo vendar spametovali tisti možje, ki so bili vedno proti napravi gasilnic, ker videli so, koliko se brez njih opravi. Skrbeti je pa tudi treba, da bo vsako selo imelo potrebne kljuke na dolgih drogéh, ktere bi tu mnogo koristile, ko bi bile pri rokah.

— (Tržaški mestni odbor) bode imenoval dva ogledovalca mrličev, vsakega z letno plačo 1000 gld., potem 200 gld. za stanovanje in 300 gold. za vožnjo. Prošnje se imajo oddati do 12. febr. Koliko pa Ljubljana plača g. Rogel-nu, kateri že toliko let ogleduje tukajšne mrličje? —

Razne vesti.

* (Novih c. k. pošt) se je v preteklem letu v celem avstrijskem cesarstvu 387 ustanovilo: na Češkem 74, v Bukovini 18, v Dalmaciji 4, na Gališkem 33, Koroškem 13, Kranjskem 7, v Primorju 6, na Moravskem 23, na Nižje-in Gornje-Avstrijskem 36, v Sileziji 7, na Štajerskem 34, Tirolskem 40, po vsem Ogerskem 92. Ponehalo je 18 poštних uradov, med temi sicer nij ljubljanski, da si časnikom nasproti se obnaša, kakor da bi že umiral.

* (Železniški vlak v ognji.) Blizu Kašave prevozil je železniški vlak s petrolejskimi sodi naložen voz. Hlapon zdrobi voz in sode, in petrolej se vlije na vse strani ter se vžge. Ogenj visoko plamti okolo vlaka, kateri je k sreči tako naglo skozi plamen naprej dirjal, da se vagoni nijso mogli vžgati. Mašinist pa je težko poškodovan.

* (Dunajski švindler.) V lanskem letu so na Dunaji banke, kakor gobe, rastle iz tal. Med tem se je tudi neki „Central-Bauverein“ izdelal, kateremu so bili botri neki Markgraf Vasquez-Pinos, neki Reichsfreiherr Sternek, bivši major in še drugi dunajski švindlerji. Izdajali so delnice po 50 for., na ta način vlovili 1½ milj. gold. in ta denar trtili za se in za bedaste špekulacije. Če prav se je že dalj časa po časnikih pisarilo, da pri tej banki nij vse, kakor bi moralo biti, vendar je policija stoprva sedaj, ko je velik del kapitala že zapravljen, dala zapreti vodje banke; prekasno za osleparjene delničarje.

* (Neskončna volitev.) V Szekely na Magjarskem volijo že celih osem dni poslanca, da si je samo eden kandidat brez nasprotnega. Oddano je že blizu 3000 glasov, in volilna komisija še zmirom neče skleniti volilnega akta ter hoče še čakati nekoje dni, da se morebiti oglasi kak vladni kandidat. Do zdaj izvoljeni je levičnjak.

* (Nečaje v.) znani ruski zarotnik, katerega je Švajca izročila ruski vladi, stoji zdaj pred porotniki v Moskvi. Obdolžen, da je umoril nekega človeka, ki je bil pri zarotnikih na sumu, da jib je vladi izdal. Razprave so javne in je 270 biletov za poslušalce oddanih. Nečaje v se hoče sam braniti. Njegovi tovariši so bili že pred

dvema leti obsojeni in v sibirskoe rudokope poslani.

* (Turška omika.) V Maroki se je vnel upor proti sultanu. Naposled so vendar zmagale sultanove čete blizu Tanger-ja in ulovili 40 načelnikov upornikov. Paša pusti vsem glave odsekati, pa to še ne zadostuje krvoločnemu Turku. Pokliče tamošnje židovske mesarje in ti so morali vseh 40 glav o-soliti, da jih je paša sultanu poslal.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 3. febr. Pos. Jan. Oberstara iz Rakitnice, 786 gl., v Ribnici; — 4. febr. pos. Jož. Brica iz Davče, 2025 gl., v Loki; — pos. Mih. Gašperlina iz Poženika, 2486 gl., v Kranji; — pos. Ant. Tratnika iz Godoviča, 10.450 gl., v Idriji.

Oferti: Zidarska dela in preskrbljevanja za obnovo na dunajski, tržaški, zagrebški, litijski cesti, mostov itd., se bodo oddajala 17. febr. pri deželni vladi v Ljubljani.

brez zdravila

Na prsih in plućah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašanih slučajih radikalno ozdravljajo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pismeno več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—40) brez zdravila

Pri c. k. straži za varnost na Dunaji se bode sprejelo večje število stražnikov. Prosilci imajo svoje primerno kolekovane in s krstnimi dokazi in drugimi spričevali obložene prošnje — vojaške osebe, se ve da, po službovnem potu — v Central-Inspektoratu, Polizei-Directions-Gebäude am Peter Nr. 10, vložiti.

C. k. straža za varnost je civilna naprava in obstoji iz nadzornikov in varnostnih stražnikov peš in s konji.

Letne plače dobijo varnostni stražniki višje plače 420 gld., z zaračunjenjem dragotinske priklade 525 gld., oni nižje plače 360 gld., z zaračunjenjem dragotinske priklade 450 gld. av. v. Med svetovno razstavo se bode razen tega primerna služna priklada odrajtovala.

Tretji del varnostnih stražnikov sme oženjen biti in dobi stanovine po 100 gold. av. v. na leto.

Dovoljenja za ženitvo črez določeno število stanovin se morejo le s tem pogojem dajati, da se dotičniki tako dolgo užtku stanovine odpovedo, dokler po dnevu njihovega vstopa za podelitvo stanovine na jih vrsta ne pride. Ravno tako morejo oženjeni samo s tem pogojem v službo stopiti.

Nadzorniki in varnostni stražniki dobijo inache tudi uradno obleko in orožje, za posebno službovanje posebne plačila, in vlečejo brez zaračunjenja vsakakšnega prejšnjega službovanja v državni službi za v straži preživet čas

od 10 let	40 gld. na leto,
" 15 "	55 " " "
" 20 "	70 " " "

(34—1)

Dunajska borsa 30. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld. 30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	"
1860 drž. posojilo	103	" 25
London	108	" 90
Kreditne akcije	331	" 50
Akcije narodne banke	962	"
Napol.	8	" 67
C. k. cekini	—	"
Srebro	107	" 25

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—2)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Služba občinskega tajnika

pr. sv. Krištofu poleg Laškega trga z letno plačo 480 gold. se ima namestiti.

Prosilci za to službo naj svoje prošnje, v katerih se ima sposobnost za občinsko uradovanje in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisanji dokazati, do 10. februarja t. l. pri podpisnem županstvu vložiti.

Županstvo sv. Krištof

dne 28. januarja 1873.

(32—2)

J. Kučič, župan.

Oznanilo.

od 25 let	85 gld. na leto,
" 30 "	100 " " "
" 35 "	115 " " "
" 40 "	130 " " "

Zaradi pokojnine soudov straže veljajo za državne služabnike občno obstoječi predpisi.

Za sprejembo kot c. k. varnostni stražnik se zahteva:

1. Avstrijsko državljanstvo;
2. popolno zdravje, krepka telesna postava, primerno vnanje in ročno vedenje;
3. vsakešaj nameri pošteno preživljenje;
4. popolno znanje nemškega jezika v govoru in pismu, kakor tudi sposobnost, pismene poročila in vestila sestavljati.

Pri posestvu zgornjih lastnosti se posebno ozir jemlje na:

- a) Takše prosilce, katerim je višja stopinja inteligencije ali dalje segajoča splošna ali posebna izobraženost, namreč znanje tujih jezikov, dalje nekatere zdravniške vednosti lastna.
- b) Takše, kateri znanje lokalnih razmer Dunajskih posedajo.

Sprejemba sledi na šestmesečno poskušnjo, med katerim časom vsaki začasen (provizoričen) stražnik en goldinar in pet in dvajset krajcarjev dnine dobi.

V letu 1873 dobijo provizorični stražniki v občasji od 1. maja do 31. oktobra en goldinar petdeset krajcarjev dnine. Tudi provizoričen stražnik dobi uradno obleko, stanovanje in namizje.

Na Dunaji, 15. januarja 1873.

Od c. k. policijske direkcije.

Tuji.

30. januarja.

Pri **Elefantu**: Blahner iz Ribnice. — Weiler iz Kaniže. — Posquoli iz Dunaja. — Stoišč iz Vukovara. — Corara iz Ljubljane. — gospa Jozefa iz Celja. — Sorman iz K. čevja. — Nunčič iz Krškega.

Pri **Maliču**: Obuf. iz Inšpruka. — Švarcel iz Gradca. — Šlezinger iz Dunaja. — Mali iz Tržiča. — Šrasser iz Dunaja. — Patera iz Dunaja. —

Pri **Zamorcu**: Lesnič, Kolanik iz Podčetrka. — Tiher iz Postojne. — Pinter iz Zagorja.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch, Berlin**, Louisenstrasse 45. (255—9)

Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.